

Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych SG im. gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna

<https://oss.strazgraniczna.pl/oss/aktualnosci/27812,25-lat-Europejskiej-Konwencji-Praw-Czlowieka-w-Polsce.htm>
1
03.07.2024, 05:57

Strona znajduje się w archiwum.

25 lat Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w Polsce

Beata Czarniecka - Serafin
11.05.2018

Od 25 lat Europejska Konwencja Praw Człowieka i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zmieniają oblicze polskiego prawa i jego praktyki. Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności została podpisana w Rzymie 4 listopada 1950 r. przez dwanaście ówczesnych państw członkowskich Rady Europy. Weszła w życie po uzyskaniu wymaganej liczby ratyfikacji 8 września 1953 r. Obecnie stronami Konwencji jest 47 państw.

W stosunku do Polski Konwencja weszła w życie 19 stycznia 1993 r., natomiast od 1 maja 1993 r. Polska uznaje jurysdykcję Europejskiego Trybunału Praw Człowieka do przyjmowania skarg indywidualnych.

Prawo do życia; zakaz tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania; zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej; prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego; prawo do rzetelnego procesu; zakaz karania bez podstawy prawnej; prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego; wolność myśli, sumienia i wyznania; wolność wyrażania opinii; wolność zgromadzeń i zrzeszania się; prawo do zawarcia

małżeństwa; prawo do skutecznego środka odwoławczego; zakaz dyskryminacji - to dziś międzynarodowe standardy ochrony praw człowieka.

Postanowienia Konwencji wraz z protokołami dodatkowymi stanowią podstawę normatywną najbardziej efektywnego na świecie systemu ochrony praw człowieka. Przyczynkiem do tej efektywności i ogromną wartością Konwencji jest ustanowiony w niej mechanizm skargowy, a więc możliwość złożenia skargi indywidualnej albo międzypaństwowej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Europejski Trybunał Praw Człowieka, jako organ sądownictwa międzynarodowego, właściwy do orzekania w sprawach dotyczących skarg na naruszenie praw zawartych w Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz jej Protokołach dodatkowych jest jednym z podstawowych filarów ochrony praw człowieka w Europie.

Polacy od ponad 20 lat mają możliwość składania skarg do Trybunału (pierwszy wyrok w sprawie polskiej ETPC wydał w grudniu 1997r.) i z uprawnienia tego coraz częściej korzystają.

Należy zaznaczyć, że Polska przyczyniła się do rozwoju procedur ETPC. Była np. pierwszym państwem, które z powodzeniem zrealizowało dwie procedury pilotażowe. Przyjęła również wiele innych, niekiedy innowacyjnych środków, w celu wykonywania wyroków Trybunału.

W skład Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wchodzi sędziowie w liczbie równej liczbie państw członkowskich Rady Europy. Funkcję sędziego z ramienia Polski pełni obecnie sędzia Krzysztof Wojtyczek.

W strukturze Ministerstwa Spraw Zagranicznych pracuje Departament do Spraw Postępowań przed Międzynarodowymi Organami Ochrony Praw Człowieka, jego celem jest reprezentacja racji stanu Rzeczypospolitej Polskiej w postępowaniach skargowych przed międzynarodowymi organami, stojącymi na straży ochrony praw człowieka, m.in. Europejskim Trybunałem Praw Człowieka.

W postępowaniach przed Trybunałem w Strasburgu od 2003 roku Rzeczpospolita Polska jest reprezentowana przez Pełnomocnika Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka. Obecnie, od lipca 2012 roku funkcję tę pełni p. mec. Justyna Chrzanowska.

Katalog praw zawartych w Konwencji stanowi fundament każdego demokratycznego państwa - członka Rady Europy. Przystąpienie do tej Organizacji wiąże się z przystąpieniem do Konwencji i realizacją jej przepisów, jak również pełnym wywiązywaniem się z obowiązków wynikających z orzecznictwa Trybunału.

Nad wykonaniem zobowiązań wynikających dla państw z wyroków Trybunału w Strasburgu czuwa Komitet Ministrów Rady Europy. W ramach procesu nadzoru Komitet weryfikuje, czy pozwane państwo podejmuje i wdraża wszystkie środki w celu naprawienia indywidualnych skutków naruszeń oraz zapobieżenia podobnym naruszeniom w przyszłości.

Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, jako tzw. Agent Rządu w postępowaniach przed ETPC,

koordynuje proces wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz zapewnia reprezentację Rządu na posiedzeniach Komitetu Ministrów, poświęconych problematyce wykonywania wyroków.

W Polsce stworzono szereg instrumentów, mających na celu wdrażanie orzeczeń ETPC - m.in. przyjęty przez Radę Ministrów Program Działań Rządu ws. wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wobec Rzeczypospolitej Polskiej.

W ubiegłym roku minęło 10 lat od powołania przez prezesa Rady Ministrów organu opiniodawczo-doradczego, jakim jest Międzyresortowy Zespół do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Zadaniem Zespołu jest m.in. wypracowywanie stanowisk Rządu w odniesieniu do komunikowanych skarg i wydawanych przez Trybunał wyroków, analizowanie zgodności z Konwencją najważniejszych projektów aktów prawnych, a także przedstawianie stosownych propozycji, co do strategii wykonywania wyroków Trybunału w Strasburgu.

Należy pamiętać, że Europejska Konwencja Praw Człowieka jest naszym, polskim prawem. Zgodnie z polską Konstytucją ma pierwszeństwo przed ustawami (w razie sprzeczności obu aktów prawnych). Mamy prawo, a zarazem obowiązek stosować ją w naszym kraju, w ramach działań polskich służb, organów administracji, ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Obowiązkiem każdego funkcjonariusza publicznego jest stanie na straży przestrzegania postanowień Konwencji.

Pogłębiając i upowszechniając wiedzę na temat Konwencji i wspierając jej bezpośrednie stosowanie wspieramy nasze państwo i umacniamy etos naszej służby.

Artykuł ten inauguruje cykl poświęcony prawom i wolnościom ustanowionym w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, z okazji obchodów jubileuszu obowiązywania Konwencji w Polsce.

Ciąg dalszy nastąpi...

...w zakładce pt. ["25 lat Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w Polsce"](#)

oprac. ppłk SG A. Chmura Segedyn,

Pełnomocnik Komendanta OSS SG ds. Ochrony Praw Człowieka i Równego Traktowania

logo wykorzystano za zgodą MSZ

źródła i ciekawe linki:

http://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/europejski_trybunal_praw_czlowieka/

http://www.msz.gov.pl/pl/p/msz_pl/polityka_zagraniczna/europejski_trybunal_praw_czlowieka/wykonywanie_orzeczen_europejskiego_trybunalu_praw_czlowieka/wykonywanie_wyrokow_etpcz

<http://monitorkonstytucyjny.eu/archiwa/2623>

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/25-rocznica-ratyfikowania-przez-polsk%C4%99-europejs>

kiej-konwencji-praw-cz%C5%82owieka

http://www.repozytorium.uni.wroc.pl/Content/59078/19_Robert_Kropiwnicki.pdf

http://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/europejski_trybunal_praw_czlowieka/linki/przydatne_linki_